

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 60 Lei, fel évre 30 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Ór-utca 1. sz. küldendők.

Iskoláinkért.

Legsürgősebb feladatunk leggyorsabban, megoldandó problémánk kétségkívül iskoláink ügye. Három év mult el rettentő megbénító, sorvasztó bizonytalanságban és még mindig kilátástalan a jövő. Bár az egymást felváltó miniszterek nyilatkozatai, sőt a junius elején küldött miniszteri leirat éppen áprilistól visszavonták az ígért államsegélyeket, még mindig nem történt semmi, sőt az előmunkálatokat sem kezdték meg. Pedig itt van közvetlen elődünk az új iskolai év kezdete és mindenki tetőva szemmel néz a jövőbe, feleletet várva: mit cselekedjünk?

Egy bizonyos, hogy tennünk kell és nekünk magunknak kell tennünk. Ma minden bajunknak az a forrása, hogy letértünk arról az útról, melyen őseink jártak, mikor a maguk erejéből alkottak mindent. Mankót kerestünk az állam támogatásában és midőn kiűtötték a hónunk alól, sántikálunk. Pedig nem voltunk mi sánták és ma sem vagyunk azok, csak elszoktunk a magunkban való járástól! Térjünk vissza tehát a régi módszerhez és tanuljunk meg ismét a magunk lábán járni! Igyekezzünk magunk fenntartani iskoláinkat, sőt újabbakat felállítani!

Kétségtelen, hogy legnehezebb a helyzet ott, hol egyáltalán nincs felekezeti iskola és ott, hol a meglevő felekezeti iskola mellett állami magyar nyelvű iskolák nyílnak meg. De nehéz mindenütt, hol nehezen vállalják az egyre nehezendő terheket. Ilyen helyeken komoly, sőt keserű küzdelmeket kell vívni a lelkésznek az anyagiassággal, a szülőköröséggel, — legtöbbször egyedül. Hányszor hiábavaló a küzdelem, de még ha célt ér is, hányszor mérgezik meg egész életét az értetlen kerékkötők és aláássák a gyülekezet életét.

Ez nem mehet így tovább, ezen változtatni kell! Nem szabad magára hagyni a vívódó, küzködő lelkészt, hogy a maga és családja

élete áldozat legyen sokszor eredmény nélkül annak az ügynek védelmében, mely mindnyájunké! Nem lehet megelégednünk azzal sem, hogy az egyházmegyei, vagy kerületi közgyűlés kimondja a határozatot, amikor az többnyire már ugyanis késő, — a végrehajtásával pedig vesződjék és keserítse lelkét még jobban a lelkész. Mit ér különben is a rákényszerítés minden erkölcsi alap nélkül? Alig többet a semminél? Ezt az erkölcsi alapot kell megteremteni, hogy az anyagi alap azon épüljön fel. Rá kell vezetni, nevelni hűveinket, hogy ne tehernek érezzék a terheket, melyeket a legelső alkalommal leráznak magukról, hanem életszükségnek, magukért és utódaikért való természetes kötelességnek. Ebben a munkában kell segítségére lennünk egymásnak! **Kezdjünk erőteljes, valóságos propagandát minden irányban a felekezeti iskola érdekében!** Álljanak a munka élére azok, akiknek az egyházi életben nevük, szavuk, súlyuk van, kerületünk és egyházmegyénk vezetői! És pedig nemcsak lelkészek, hanem világiak is. Menjenek, járjanak szét közelben és távolban mindenütt, ahol segítségre, támogatásra szükség van. Büszkén mondhatjuk el, hogy sokan vannak világi férfaink között, kiknek áldozatkészsége, tettei, ragyogó példaként hatnak mindenütt. Miért rejtőznék hát véka alá?

De ezt a munkát meg kell szerveznünk! Nem elég csak ad hoc segíteni itt-ott, hanem rendszeres akcióvá kell fejlesztenünk. Hiszen nemcsak ott van szükség, ahol már ugylátszik minden megakadt, de áldásos lehet egy-egy segítő mozgalom ott is, hol látszólag simán megy minden. A kívittt úgy képzelem, hogy **rendezzünk iskolavasárnapokat!** Egy-egy vasárnap az agitáció munkásai válljanak ki egy-egy gyülekezetbe s ünnepélyes keretek között isteni tiszteleten és azon kívül tartsanak beszédeket, előadásokat faji műveltségünk, iskoláink: a helyi iskola érdekében. Az idegen szónokok, az ünnepélyes keret ugyan sok

olyan embert odavonznak, akik ritkán keresik fel az Ur házat és így, míg e misszió lelkileg is megbecsülhetetlen áldást áraszt, öntudattal és büszkeséggel tölt el fajunk műveltségének értéke felől, meggyőz fejlesztésének szükségességéről és áldozatkészséget ébreszt. A beszédek és előadások tárgya önként kínálkozik. Például, hogy csak néhányat említsek: a felekezeti iskola fontosságáról és szükségességéről általában, vagy: mit áldoztak őseink az iskolákért, továbbá: nagy iskolaalapítók és fenntartók. Aztán a helyi iskola történetéből is kiválogatni az ilyen és hasonló tárgyakat.

Ez azonban a munkának csak egyik része. **Másik a sajtótermékek, tractatusok, riportok által való propaganda.** Irjunk, vagy írasunk meg ilyen és ehhez hasonló tárgyakat és terjesszük hiveink között lehetőleg ingyen! Az első, legsürgősebb ilyen kiadvány volna az előbb említett első előadási tárgy kidolgozva. Ilyenformán: a felekezeti iskola multja, jelene, haszna egyházunk, fajunk az állam és egyén szempontjából; jövője: szükségessége, kötelességeinek, esetleg eszmék, tervek e fentartáshoz. Az ingyen való terjesztésnél az anyagi nehézség is elhárítható. Addig, míg más fedezet nem lenne, nyomassa ki az egyházkerület nagy mennyiségben, mivel így olcsó és az erre szükséges összeget illessze be költségvetésébe minden egyház, illetve vegye meg és ossza szét ingyen. Ezt a befektetést bőséges kamattal fizeti vissza.

Addig is odaállítom lapunk hasábjait e nagy cél szolgálatába. Megnyitom és felajánlom mindenki számára azzal a kéréssel, hogy aki csak egy ötletet, eszmét, vagy tervet tud, mely ezt az ügyet támogatja, adja itt mindenkinek rendelkezésére és segítésére.

Igy egymást erősítve és kulturánk ügyét közös erővel és akarattal szolgálva, olyan erőforrásokat fogunk megnyitni, amilyenekből egykor gazdagon buzogott virágzó, áldásos egyházi életünk.

Debreczeni István

Személyi változások a magyarországi ref. egyházban.

Boldog emlékü Tisza István gróf mondotta annak idején nem egyszer a nagyszalontai egyházmegyei közgyűlést követő közebéden, az ő elmaradhatatlan pohárköszöntőjében, hogy valahányszor megjelenik a szalontai tractus közgyűlésein, mindig úgy érzi, mintha megszálesedett családi körében lenne; az ő szíve — mondá — nemcsak a közös hitnek, de a közös szeretetnek

is a testvérláncával van hozzáfűzve mindenkor az egyházmegye tagjaihoz és ezer gondtól zaklatott lelke számára pihentető, üdítő oázist jelentenek az ősei által egy évszázadon át patronált szalontai tractus évenkénti meghitt hangulatu közgyűlései. Boldogult Tisza István hasonlatát tovább szöve, mint ő érzett a szalontai egyházmegyéről, ép oly kedves emlékekkel és szeretettel beszélhetünk mi, ma is élő egyházi emberek arról a még hatalmasabb családi közösségről, az egykori magyar egyetemes egyház lelkészeinek, tanárainak, tanítóinak, világi vezető férfiainak több ezer tagot számláló testületéről, melynek tagjai egymásról mit se tudva, szétszórta élnek az ötfelé vágott egykori haza területén. A francia és angol nyelvű ref. egyházi lapokban meghitt, kedves szokás az, hogy a lelkészeknek nemcsak a parókháialis személyváltozásait, elhalálozási adatait közlik, de a lelkési családokban történt születési és házassági eseteket is. Egyházkerületünk külföldi kapcsolatainak szövögetése végett Pesten járván, betértem a Konvent székházába is, hogy elmélyedve a „Lelkészegyesület” hasábjain hirt hozzak a Magyarországon maradt egyházak személyi változásairól. S amig egyrészt örömmel tölté el lelkem sok ifju Timótheus szárnyatöltése, avagy a munkában megedzett férfikezeknek még szélesebb lelki mezőn dolgozó eke szarvához való elhívása, másfelől könnyel teltek meg szemeim, mikor olvastam elszomorító híreket földről tovább szállt lelkekről, kiégett szövétnekekről, földi életüket korán, avagy késő öregségben bevégezett pályá- és munkatársakról, kik nekünk egykoron barátaink, avagy atyai tanítómestereink valának. Nem teljes a névsor, egyfelől, mert úgy látszik a „Lelkészegyesület” hírforrásai is hiányoznak, másfelől, mert inkább a tisztánlúti kerületben történt változásokat kívántam feljegyezni.

Megválasztattak lelkészül: Ferenczy Károly Bihartordára, Dobrosy Zoltán Hajdudorogra, Szabó Lajos Nyirbátorból Nagykállóba, dr Révész Kálmán püspök Miskolcra, Butykay István s. lelkész Prügyre, Mészáros Lajos s. lelkész Átányra, Horváth István Szerencsre, Molnár Zoltán kismarjai pap Hajduhadháza, Baja Mihály Turkevéről Debrecenbe, Bodnár Ferenc mezőkövesdi s. lelkész Egerlövőre, Bakó Péter Szamosujfalura, Bakóczy Endre főgimnáziumi tanár Hajduböszörménybe, Sóvágó Gábor az ujonnan szervezett hajduböszörményi III. lelkési állásra, Kismarjába Leelőssy Árpád volt honvéd theológus. Somogykilitibe Vincze Elek esperes, Magyar-szentkirályra Tóth Sándor s. lelkész, Szamosangyalosra Nemes Imre fábánháza pap, Büdszentmihályra Ajtay Jenő, Nábrádra Tóth Sándor turistvándi pap, Turistvádra Sipos Lajos

milotai esperes-lelkész, Kabára Barabás Samu volt kolozsvári esperes, kit a kormányzó korában tábori lelkész-ezredessé nevezett ki, Balatonfüredre Vámos Géza s. pap, Felsőmocsoládra Miklós Ödön látrányi lelkész, Balatonkenessére Németh István püspök, komáromi lelkész, Budapestre dr Ravasz László, Alsóbölkénybe Fodor Miklós, Sajókeszibe Tóth Sándor Imoláról, Rátótra Saáry Imre hercei pap, Borsodra Szentmártoni Dániel, Huszár Endre félkezét vett honvéd theologus debreceni tábori lelkésszé, Sárrétudvariba Nagy Ferenc amerikai pap, Karcagra Szombati István, Kelemen Gyula debreceni hitoktató Tiszaszalkára, Barát József Gyermelyre, Czirják Géza Turkevére, Király Ferenc Porcsalmára, Tóth János nyírbátori áll. hitoktatóvá majd Kunmadarasra, Kiss Elek Kisgyőrbe, Máté Miklós kisoroszi pap Perbenyikre Csátáry Jenő s. pap Tiszaadonyba, Gachal János Pancsováról Torontálvásárhelyre, Bányay Lajos hódmezővásárhelyi vallásnár Tatatóbányára, Sebestyén Béla Szentestre, Molnár Ferenc Debrecenbe, Kiss Sándor s. pap, Kiss Ferenc egyetemi tanár fia Ujlétára, Varga Ferenc debreceni s. lelkész Vásárosnaményra, Erdős Károly lelkészképzőintézeti igazgató a bécsi egyetemen theologiai doktor lett, Páhy József kiskinizsi lelkészt a debreceni egyetem theologiai doktorrá avatta, Szabó Antal hajduszoboszlói pap alsószabolcs-hajduvidéki esperes lett, a felsőszabolcsi egyházmegyében Kovács Lajos esperessé, Szalánczy Bertalan komorói földbirtokos egyházmegyei gondnokká lett, Nagy József pénzügyigazgató a debreceni egyház főgondnokává választott, dr Balogh Jenő nyug. miniszter dunántuli főgondnokká, Ujfalussy Dezső volt főispán a középszabolcsi egyházmegye gondnokává lett. Konventi másodtitkárrá dr Tóth Dezső helyére dr Molnár Jenő ref. tábori pap nevezetett ki. F. Varga Lajos a debreceni egyházmegye esperessé lett, a hódmezővásárhelyi egyház főgondnokává Lázár Lajos.

Dr Gyenge János.

[Folytatjuk.]

Irodalom

A közoktatás csődje.

Irta: Kovács Gábor áll. tanító, Szatmár. 50 lap. Ára 5 lei.

A magyar tanügyi sajtó csődbe került a megszállással Erdély területén. Nemcsak a budapesti tanügyi lapok előtt zárultak le a határsorompók, hanem az Erdély területén megjelent tanügyi lapok is kénytelenek voltak beszüntetni megjelenésüket. A tanügyi kérdések tárgyalása ennek következtében főleg egyházi, kevesebb mértékben — kivált annak politikai vonatkozású része, — a napi lapokba került.

Ritkábban volt az utóbbi években eset arra

is, hogy miként a címben említett munka. önálló füzetkében nyerjen megtárgyalást egy-egy napirenden levő tanügyi kérdés, holott nem vitás, hogy épen az átmeneti forrongó idők ezernyi és ezernyi kérdést dobtak felszínre a közoktatás területéről is, s ha valamikor, vagy épen ezekben az időkben lett volna szükség egy erős és mozgékony tanügyi sajtóra, amely a felvetődött kérdéseket a tanügyi közvélemény egyedül illetékes boncasztalára helyezze.

Mivel ez a helyzet nyilvánvaló, meg kell állapítanunk, hogy az erdélyi magyar tanügyi sajtó és irodalom kétségtelenül csődben van.

E helyzetben természetesen üdítő oázisként hat, ha bármi kísérlet tétetik is ez állapot javítására. — Ilyen és pedig honorálandó, kísérlet — mert bizonyára anyagi áldozatokba is került, az a füzet, melynek szerzője feltétlenül nagy fontosságú kérdéssel foglalkozik akkor, mikor nemcsak az elemi, hanem a középfokú iskolák tanítási eredményét veszi bonckés alá.

A füzetke, dacára hogy szerkezeti tekintetben lényeges kifogásokat lehet emelni ellene, kétségtelen hibákat, fogyatkozásokat állapít meg a közoktatás terén, s ha minden felvetett kérdés nem is hat az újdonság ingerével, a főkérdésben: a közoktatás eredménytelensége tekintetében feltétlenül helyesek megállapításai s az arra hivatottak elé komoly gondolkodásra érdemes anyagot tár fel. Feltétlenül igazak azok a megállapításai, hogy az iskolai tanításnak az élet későbbi korára is megmaradó eredménye csekély, amely nincs arányban a megszerzésére fordított rengeteg idővel. Ennek okát abban látja, hogy sokféle képzésre való törekvés mellett nincs a tanításban elég alaposág. Ezért szükségesnek tartja a tanítási anyagot osztályozni és pedig megállapítandó volna szerző szerint: 1. hogy mi az elengedhetetlenül szükséges lényege a tanítási anyagnak; 2. hogy mi a feltétlenül szükségesnek elengedhetlen tartozéka; 3. hogy mi a hét első csoportnak csak felépítési tartozéka. További következtetései aztán önmaguktól következnek, t. i. hogy csak a két első pontba foglalt anyag az a szerző által asszimilált is meretnek evezett rész, amelynek alapos és tanuló tudatában meggyökereztető feldolgozása a tulajdonképeni kötelessége a közoktatásnak, míg a harmadik csoportba foglalt anyagrész csak addig hagyandó a tanuló elméjének homlokterében, amíg a lényeges elem az asszimilált, színvonalra helyesebben a rögzített állapotba nem jut.

Nem kétséges előttünk, hogy ez a szerző által kívánt osztályozás sok paedagógus munkájában eddig is megvolt és most is érvényesül, viszont az is bizonyos, hogy a tantervi megkööttség, mely az anyag ilyen osztályozását rendszerré tenni nem engedi, az ez irányú productív munka elé sok esetben szinte áthidalhatatlan akadályokat gördített és gördít ma is. És ha a szerző fejtegetéseinek csak annyi eredménye lenne, hogy műve nyomán az e tekintetben fennálló felfogás engedelmevességéből csak akármilyen keveset is, már akkor is meglehetne elégedve munkája sikerével.

Bár a kidolgozás mikéntje ellen fel kellene szólalnunk, nem tesszük azt, mert a füzetke lényege érdemes arra, hogy a közoktatás kérdése

íránt érdeklődő közönség és a tanügy munkásai az ott felvetett kérdéseket komoly figyelmükre méltassák.

Hfp.

Irodalmi jelentés. A kolozsvári Kaláka irodalmi kiadó vállalat jelenti, hogy Szombati Szabó István lugosi lelkész, fiatal kiváló és mindenekelőtt eredeti tehetségű költő verseiből *Életem* címmel egy kötetet ad ki, mely az ősszel jelenik meg. A verskötetből kettős kiadás készül: a rendes, melynek előfizetési ára 20 lei és egy illusztrált kiadás 100 számozott példányban Koós Károly illusztrációival, melynek ára 100 lei. Ezen kívül megjelenik régi japán költőkből készített műfordítási autológiája. Ennek előfizetési ára 10 lei. Az előfizetések a szerző címére [Lugoj — Lugos, Spl. C. Brediceanu, Andrássy sétány 3. sz.] küldendők.

Egyházi hírek

Az erdélyi egyházkerület e hó 15–17-én tartotta közgyűlését, melyen az amerikai egyházak képviselői és Ravasz László dunamelléki püspök is megjelentek. Az első nap eseményei a presbyteri világszövetség delegátusának: dr. Goodnak a beszéde és Nagy Károly püspöknek jelentése volt. Mindkettőjüket lelkesen ünnepelték. A második napon a választások és a papszentelés történtek meg. Lelkeszi főjegyzővé, Ravasz László utódjául nagy többséggel dr. Makkai Sándor theologiai igazgatót választották meg. Midőn a magunk részéről új munkája kezdetén szeretettel köszöntjük, reá Isten áldását kérjük. A harmadik napot legnagyobb részben az igazgatótanács és a tanügyi bizottság jelentései foglalták le. Az utóbbi kapcsán tárgyalás alá került a lelkészképzés reformja is, melyben azonban véglegesen nem határoztak. Ellenben elfogadták az egyetemes adózásra vonatkozó javaslatot, mint amely az iskolák fenntartásának alapja.

A vallásitanítás reformja Debrecenben. A külfölddel való meglehetősen nehézkes és hiányos összeköttetéseink következtében csak most jutottunk abba a helyzetbe, hogy közelebbről ismertesük annak a bizottságnak javaslatait, mely az idén Debrecenben a szokásos egyházlátogatást végezte. E bizottság működése messze túl szárnyalja a szokásos egyházlátogatások sablonos kereteit s kiterjed az egyházi élet minden belső és külső mozzanatára. Őszintén feltárja azokat a nagy és sarkalatos hibákat és fogyatkozásokat, melyek e nagy és vezetésre hivatott gyülekezet egyházi életének teljes felvirágzását hátráltatják. De őszintén rámutatnak minden felemelő mozzanatra, építésre alkalmas és képes erők duzzadására is. Itt mi a javaslatból nem annyira azokat hiányokat akarjuk kiemelni, melyek az egyház adminisztrálása körül mutatkoznak, mint inkább a fogyatékosságokat, melyek az egyház lelki életének fellendülését akadályozzák. E fogyatékosságok között első helyen áll a hitoktatás elhanyagolása,

pedig mint a javaslat mondja: „A debreceni egyháznak a maga sajátos viszonyai között alig van fontosabb feladata, mint az idegen jellegű iskolákba megdöböntő nagy számmal járó református növendékek hitükben megtartása, öntudatos reformátusokká nevelése. E célra pedig csak kiválóan képzett hivatásos katechétáknak a legszorgosabb selectio útján alkalmazása s állandósítása szükséges. Az egyháznak nem szabad visszariadni semmiféle anyagi áldozattól, mikor arról van szó, hogy a jövőt kell megmenteni. Téves volna azt gondolni, hogy a katechéták állása, munkája bármivel is kisebb fontosságú a lelkesítő munkakörnél. Ha nincs jó vallástanító, a lelkésznek nem lesz gyülekezete, csak alkalmi hallgatósága. Egyházunk forró szeretetétől, a jövő aggodalmaitól kényszerítve szólunk s felhívjuk a presbyterium figyelmét ennek a legégetőbb kérdésnek sürgős és megfelelő rendezésére”. Ennélfogva javaslataink: az egyházkerület megkeresése oly intézkedés tétele végett, hogy a lelkészképző intézetbe vezessék be az alapos katehétai képzést s katehétikai gyakorlatokat. Hitoktatók javadalmazásának megfelelő rendezése s lakással ellátása. A hitoktatás ügyének vezetésére, irányítására s ellenőrzésére moderátor beállítását esetleg a hitoktatók közül. A javaslat tehát, amint látjuk a hitoktatás kérdésének rendezését tisztán, mint debreceni szükségességet állítja fel. De mint már lapunkban mi is rámutattunk, e kérdés nem lokális jellegű. E kérdésnek megoldása egyetemes egyházi érdek. Az az aggodalom, mely a debreceni egyház jövőjéért ott él a nagytekintélyű vizitátorok lelkében, fokozott mértékben ott él a mieinkben is. Mert nálunk a vallás nemcsak a morális értékek forrása, itt túl lépi ezeket a kereteket és nagy nemzeti és kulturális értékek őrizője lett. Eppen ezért nekünk is nagyon komoly megfontolás tárgyává kell tennünk e javaslatban foglaltakat s azoknak nálunk is megvalósítására mindent el kell követnünk. Ez a „modus vivendi” kulcsa.

A máramaroszigeti református egyház lyceumi internátusai az 1922–23. iskolai esztendőkre ismét meg fogja nyitni, hogy az állami főgimnázium magyar sectiójában tanuló ifjaknak családias jellegű otthon nyújtson s tanulmányaik végzésében segítségükre siessen. Az ellátás díja a gazdasági állapotoktól feltételezeten havi 300–400 lei. A felvételért szóló folyamodványokat Bede László református lelkészhez kell küldeni folyó évi augusztus hó 15-ig. Felvétetnek elsősorban református vallásu magyar anyanyelvű s másodszorban más vallásu magyar ajku növendékek. Az igazgatóság felkéri a lelkészeket, hogy az internátusra hiveik s általában a közönség figyelmét alkalmas uton felhívni sziveskedjenek.

Hivatalos rész.

Pótlás a szatmárgörbendi előkönyörgő kántortanítói pályázathoz. Jövedelme a tanítónak a 15-ik számban közöltekén kívül: 4 okta után, jelenleg 10 drb marhára legeltetési jog. Pályázati határidő auguszt. 31. Az állás azonnal elfoglalandó.

Pályázat

a nagyszalontai egyházmegyébe kebelezett várasfenesi ref. anyaegyház második [leány] tanítói állására, melynek javadalma egy évre 2400 lei, hat köből buza és két köből szemes tengeri, továbbá két szoba s konyhából álló jó lakás kertet. Az államsegély kiutalása után a pénz és termény fizetés a javadalmi jegyzőkönyv szerint módosul. Kötelesség a presbyterium által kijelölendő osztályok és az ismétlő iskolás leányok tanítása az egyházi főhatóság tanterve szerint.

Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítónők a lap megjelenésétől számított három hétig a várasfenesi ref. lelkészi hivatalhoz küldendő kérvényeikkel. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó.

Várasfenes [Bihar m. postahely], 1922 július 31-én.

Polgár Gyula,
ref. lelkész.

Pályázat

a nagyszalontai egyházmegyébe kebelezett köröstárkányi anyaegyházhoz tartozó kisnyégerfalvai ref. egyház előkönyörgő-tanítói állására, melynek javadalma a következő: 1. Új lakás: két szoba, konyha mellékhelyiségekkel s 600 □ kerttel. 2. Fizetés: havi 25 lei, 3 véka buza = 70 kiló, 2 véka szemes tengeri = 45 kiló és 1 méter tűzifa. 3. Kántori stóla esetenként 10 lei. 4. A mindennapi iskolába járó gyermekek adnak a beiratás után 1–1 darab csirkét.

A 2. alatti terményjavadalom csak az államsegély kiutalásáig fizetetik minden hó elején, míg a kiutalás után a hiteles javadalmi jegyzőkönyv lesz irányadó, mely évi 300 leit állapít meg helyi javadalomként a lakáson kívül.

Kötelesség a református elemi népiskolában 40–50, az ismétlő iskolában néhány növendék tanítása, kántori és katedrai szolgálata.

Pályázati határidő a lap megjelenésétől három hét. Pályázhatnak okleveles tanítók, levtiták a várasfenesi református lelkészi hivatalhoz küldendő kérvényeikkel. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó.

Várasfenes [Bihar m. postahely], 1922 július 31-én.

Polgár Gyula,
felügyelő lelkész.

Pályázat.

A hosszumezői református egyház presbyteriuma 1922 évi július 30-án tartott gyűlése 6-ik számú határozata alapján az I-ső és II-ik elemi osztály tanítói állására pályázatot nyit 1. Készpénz fizetése évente az egyházi pénztárból 625 lei. 2. Természetben a hivektől 50–60 szekér fa a 50 leivel. 3. Segédkántori díjak, 4 hold föld, minden évben használható. 4. Lakás természetben 2 szoba, konyha, kamara, melléképületekkel s kert, 15 kulcs fajzasi jog a közbirtokosság erdejéből és 3 darab marhára legeltetési jog.

Kötelessége a kiadott tanterv szerint tanítani. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó.

A fenti fizetés az egyháztól jár, ehhez jön

esetleg az államtól járó fizetésekiegészítés és segélyek.

Ezen állásra nők is pályázhatnak.

Oklevéllel s egyéb okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi augusztus 20-ig küldjék be Hosszumezőre [Cămpulung la Tisa Máramaros m.] Nagy Endre iskolaszéki elnökhöz.

Hosszumező, 1922 augusztus 2-án.

Nagy Endre,
iskolaszéki elnök.

Pályázat

az albisi református nőtanítói állásra.

Jövedelme: 1. Természetben lakás és kert. (A lakás áll 2 szoba, konyha, külső, belső kamara, pince, sertés ólall); 2. Évi 6 ezer lei az egyház pénztárából; 3. Minden az ő vezetése alá tartozó iskolába beiratkozott gyermek után 50 lei. (gyermekek száma 50–60) Ezen összeget biztosítja az egyház.

Kötelessége: Az I. és II. vegyes osztályok vezetése, női kézimunka tanítás mérsékelt díjért. Ezen nőtanítói állomás a multban is államsegélyes lévén, fenti összegeket az egyház mindaddig fizeti, míg az államsegély folyósítva nem lesz, ha államsegélyes lesz, akkor az egyház 100 leit ad. Pályázati határidő szeptember 10. Az állás azonnal elfoglalandó.

Albis, (Bihar) 1922 augusztus 7.

Presbyterium.

Pályázat

a hegyközcsatári [Bihar m. posta h] ref. organista kántortanító állásra.

Évi javadalom: 1. Készpénz 201 L. [kettőszázegy] 2. 9 [kilenc] köből rozs, a f. évre köbönként 120 [egyszázhusz] Lei-vel megváltva; 3. 3 [három] erdei öl tűzifa; 4. A községi erdőn 5 [öt] sessió széles fa [értéke ez idő szerint 600 [hatszáz] L.]; 5. Egynyolcad legelő; 6. Drágasági segély az államsegély kiutalásig 100 L. és 750 liter buza vagy folyó árpa [presb. megállapítás szerint]; 7. 20 [husz] és fél kat. hold föld [14 hold szántó, 6 és fél hold kaszáló], adóját az egyház fizeti; 8. Szolgalmányok helyett 120 [egyszázhusz] Lei; 9. Temetési díjak; 10. 3 [három] szobás szép uri lakás kertet.

Kötelesség szervezeti szabályzat szerint. A 2. 3., 6. és 8. pontok alatt felvett javadalom az államsegély folyósítása után némileg módosulhat.

Pályázati kérvények kellően felszerelve f. é. szeptember 15-ig a lelkészi hivatalhoz küldendők. Orgonázási és énekpróba és választás szeptember 17-én lesz. Pályázók utiköltségeit az egyház nem téríti meg.

Vallástanító segédlelkész kerestetik a szatmári ref. egyházba. Javadalma: egy butorozott szoba, évi 6000 Lei vallástanítási díj, legalább 1000 Lei vizsgadíj és mint intézményes káplánt megillető fizetés kiegészítési és drágasági segély az államtól, [jelenleg évi 7–8 ezer lei.] Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Békely Lajos lelkész.

1027—1922. szám.

Nagyitisztelei Esperes Ur!

Tekintettel a kolozsvári közoktatásügyi vezérigazgatóság rendeletére, mely szerint Magyarországból tankönyvek nem hozhatók be s tekintettel arra, hogy az erdélyi felekezeti bizottság e tárgyban felterjesztett kérvényére, hogy a régi tankönyvek használata még két évig prolongáltassék, semmiféle válasz az államtitkárságtól nem érkezett, szükségesnek tartom, hogy a tanulók kellő időben tankönyvvel elláthatók legyenek, a következő körözüvény közzétételét:

A királyhágómelléki ref. egyházkerület elemi népiskoláinak használatára az 1922—1923. tanévre — az eddig használatban volt Magyar Olvasókönyvek helyett — addig is, míg az egyházkerületnek saját kiadványai nem lesznek, Nagy Vilmos nagyváradi ref. tanítónőképző intézeti igazgató és dr. Caba Ágoston kir. tanfelügyelő szerkesztésében megjelent Magyar Olvasó és Nyelvgyakorló könyvek bevezetését ajánlom a II. III. IV. osztályokban. A IV. osztályba ezen kívül bevezetésre ajánlom fenti szerzők Románia Földrajza című művét. Ezen tankönyvek az állami tanterv szigorú szemmel tartásával készültek s az olvasmányok, melyeket nagy körültekintéssel válogattak össze a szerzők, nagyon jó szolgálatot tesznek a vallás-erkölcsi nevelés terén. A Románia Földrajz című kézikönyvet pedig, mely az anyagot bőségesen össze gyűjti és feldolgozza, az egyenjogúsító vizsgálatra készülő tanítónk is sikerrel használhatják.

A tankönyvek megrendelhetők a szerzőknél. Az Olvasókönyv ára 14, 16, 17 lei. A Földrajz 10 lei.

Becsés intézkedésüket kérve.

Atyafiságos szeretettel vagyok

Nagyvárad, 1922 július 10.

Sulyok.

1156—1922. sz.

A középiskolák igazgatóinak.

A bukaresti közoktatásügyi miniszterium kolozsvári vezérigazgatóságának 18597—1922 V. sz. intézkedésére való hivatkozással felkérem, hogy a vezetése alatt álló iskolák 1921—22. tanévi „Értesítő”-jének egy példányát a nagyobb napilapok és folyóiratok szerkesztőségének megküldeni szíveskedjenek, hogy azok az iskola működéséről a közönséget tájékoztassák.

Teljes tisztelettel

Nagyvárad, 1922. július 1.

Sulyok.

Szülők figyelmébe!

Ha pénzt akarnak megtakarítani, úgy látogassanak el

SCHNEIDER és MIHELFIHEZ

Ferdinánd király- [Rákóczi-] ut 10. [Széchenyivel szemben.]

Nagyitisztelei Esperes, iskolaszéki Elnök és Igazgató urak figyelmébe!

A 321—1922. sz. Egyházkerületi közgyűlési határozattal népiskoláinknak használatra ajánlott **román-magyar nyelvű iskolai nyomtatványokat** famentes papírra nyomtatva raktáron tartom és azokat a következő legutányosabb áraim mellett hozom forgalomba:

Előmeneteli és mulasztási napló, íve 70 bani
Haladási napló --- --- --- --- --- íve 60 bani

Ezen nyomtatványokból tetszés szerinti mennyiséget be is köthetnek, a Mulasztási Naplót kötetenként 20 Leiért, a Haladási Naplót 12 Leiért.

Értesítő könyvecske, darabja 2 lei 20 bani.

Elemi iskolai bizonyítvány darabja 50 bani.

Bármely más nyomtatványokat, borítékokat, papírokat is legutányosabb áron szállíthatok és tisztelettel ajánlom jónévű könyvnyomdát szíves figyelmükbe.

Nagybecsű megrendelésüket kérve és azt előre is megköszönve, vagyok

hittestvéri tisztelettel

BÉRES KÁROLY nyomdatulajdonos,

az „Egyházi és Iskolai Szemle” kiadója

Oradia-Mare - Nagyvárad, Fő-utca 14. szám.

A háború alatt
leszerelt

ORGONA

sipoknak
ujakkal

pótlását megkezdtem és már eddig is több
református egyház orgonájának

helyreállítását

pontosan elvégeztem. — A nagyitisztelei lelkes hivatalknak szívesen küldök **költségvetést**, de kérem, hogy előbb a **leszerelési** bárcát beküldeni szíveskedjenek.

ORSZÁGH ANTAL orgonaépítő

O.-Mare (Nagyvárad), Ferdinánd király (Rákóczi) - út 41. sz.

MAJOR FERENCZ

építész vállalkozó, Oradea-Mare - Nagyvárad

6-6

Hármas-utca 9.

Készít: mindenféle terveket és költségvetéseket, szakértői megbízásokat és becsléseket. — Vállal a magas építkezéshez tartozó : minden munkát, javítást és átalakítást. :

Gyermek ruha!

Hol megérkeztek!

Bécsi fiú és gyermek ruha u. m.: **fiú- és leányka kabát különlegességek.**

Bel- és külföldi gyapju-szővetek, szabókellékek dús választékban.

Béres Károly könyvnyomdája Oradea-Mare — Nagyvárad.